

1. Cauza Flux c. Moldovei (cererea nr. [28702/03](#), vezi hotărârea [aici](#))

Prima cauză a ziarului **Flux** a ajuns în fața CtEDO în anul 2003, după ce redacția a pierdut în instanțele naționale procesul inițiat de Victor Stepaniuc, pe atunci deputat. Parlamentarul a acționat în judecată ziarul pentru publicarea unui articol în care se făcea referință la o lege adoptată de majoritatea parlamentară comunistă, prin care autorităților vamale li s-a acordat dreptul să prelungească termenul de plată a taxelor și accizelor la importul benzinei și motorinei. Redacția mai menționa că în ziua adoptării legii respective, politicienii Vadim Mișin și Victor Stepaniuc s-au întâlnit în restaurantul unui hotel „pentru a sărbători pe banii de la «Lukoil»”, articolul fiind însoțit de fotografiile protagoniștilor. Instanța de fond a admis cererea de chemare în judecată a deputatului, obligând ziarul să plătească compensații pentru daunele morale și să publice dezmințiri ale informațiilor ce au fost considerate „ponegritoare, calomnioase și false”. În fața instanțelor naționale ierarhic superioare, Flux a invocat că ședința de judecată a durat 15 minute, iar magistratul nu a adresat întrebări ziarului pârât sau politicianului reclamant, care, de altfel, nu s-a prezentat în ședință. Apelul și recursul din partea instituției media au fost însă respinse.

CtEDO a constatat existența unei încălcări a Articolului 10 al CEDO, punctând că ingerința în libertatea de exprimare a ziarului nu respectă criteriul de „necesitate într-o societate democratică”. CtEDO a notat că Flux a fost obligat să plătească despăgubiri din motiv că nu a putut proba veridicitatea informațiilor pe care le-a publicat și care constituiau judecăți de valoare. Niciuna din instanțele naționale însă nu a combătut aceste argumente.

2. Cauza Flux 2 c. Moldovei (cererea nr. [31001/03](#), vezi hotărârea [aici](#))

Tot în 2003, ziarul Flux a mai ajuns cu o altă cerere la CtEDO. Redacția a invocat încălcarea Articolului 10 după ce a pierdut un alt dosar intentat la cererea deputatului Victor Stepaniuc. Politicianul a atacat ziarul în instanță pentru publicarea articolului intitulat „Milionarii roșii. Comuniștii vor să vândă cu amănuntul Fabrica de Conserve din Anenii Noi”, acesta fiind însoțit de fotografia lui Victor Stepaniuc, pe atunci președinte al fracțiunii parlamentare comuniste. La scurt timp după inițierea litigiului, instanța de judecată a admis integral pretențiile din cererea de chemare în judecată, obligând ziarul să plătească politicianului compensații pentru prejudiciile morale cauzate și să publice dezmințiri. Ziarul a atacat soluția oferită pe caz, invocând, printre altele, lipsa de imparțialitate a judecătorului care a examinat cauza. Apelul și, mai apoi, recursul redacției au fost respinse.

CtEDO a constatat existența unei încălcări a Articolului 10 al Convenției. În contextul sarcinii mass-media de a răspândi informații și idei de interes public, Înalta Curte a notat statutul de persoană publică a protagonistului vizat în articolul jurnalistic, precum și credibilitatea sursei pe care se bazează informația. CtEDO a mai notat că instanțele naționale nu au constatat că informația din articolul publicat nu corespunde adevărului, precum și faptul că limbajul utilizat în materialul jurnalistic se înscrie în limitele gradului admisibil de exagerare sau provocare în relatările presei. Curtea a conchis că ingerința în dreptul la libera exprimare a ziarului nu a fost necesară într-o societate democratică.

3. Cauza Flux 3 c. Moldovei (cererea nr. 32558/03, vezi hotărârea [aici](#))

În anul 1999, Flux a publicat un articol intitulat „Războiul anticorupție: Generalul Alexei împotriva președintelui Matei. Nicolae Alexei afirmă că Matei este «acoperișul» politic al unui clan mafiot”. Materialul jurnalistic era bazat pe descifrarea unei emisiuni TV în cadrul căreia directorul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Nicolae Alexei, îl acuzase pe vicepreședintele Parlamentului de atunci, Valeriu Matei, în comiterea actelor de corupție și de protectorat în raport cu câteva companii pretinse a fi implicate în activități ilegale. Articolul era însoțit și de comentariile redacției.

După publicarea materialului, Valeriu Matei a intentat trei acțiuni împotriva ziarului Flux, care au fost ulterior conexate. Politicianul a invocat caracterul fals și defăimător al mai multor declarații vociferate de Nicolae Alexei și preluate în textul articolului publicat de Flux. Titlul articolului însă nu se regăsea printre relatările contestate de reclamant. Pretențiile lui în raport cu relatările pe care le-a citat în cererile de chemare în judecată au fost respinse printr-o hotărâre irevocabilă a instanței de apel. Cu toate acestea, magistrații au constatat, în lipsa unei asemenea solicitări din partea reclamantului, că relatările din titlul articolului sunt false și defăimătoare. Prin urmare, Flux a fost obligat să plătească politicianului-reclamant compensații pentru prejudiciile morale cauzate și să publice dezmințiri.

CtEDO a constatat existența unei încălcări a Articolului 10 al Convenției, reținând că instanțele naționale au constatat caracterul fals și defăimător al unor relatări ce nu au fost contestate de politicianul reclamant. Potrivit Înaltei Curți, aceste circumstanțe sunt suficiente pentru a constata violarea dreptului la libera exprimare a ziarului Flux. Cu toate acestea, CtEDO a notat că titlul articolului reflectă cu suficientă exactitate acuzațiile aduse la adresa politicianului Valeriu Matei, pe care acesta nu le-a contestat. Curtea a conchis că ingerința în dreptul la libera exprimare a ziarului nu a fost necesară într-o societate democratică.

4. Cauza Flux 4 c. Moldovei (cererea nr. [17294/04](#), vezi hotărârea [aici](#))

Cea de-a patra cauză la CtEDO a ziarului Flux a izvorât din publicarea, în anul 2002, a unui articol ce se referea la pretinsa îmbogățire ilicită a liderului fracțiunii parlamentare comuniste, Victor Stepaniuc, și a președintei de atunci a Parlamentului, Eugenia Ostapciuc. Victor Stepaniuc a înaintat o acțiune împotriva redacției, solicitând constatarea caracterului fals și defăimător al informațiilor privind implicarea acestuia în afacerile de transport și de comercializare a tutunului, precum și a opiniilor cu referire la persoana acestuia. Politicianul nu și-a executat obligația de plată a taxei de stat și nu a fost prezent sau reprezentat la nici o ședință de judecată.

Cererea de chemare în judecată a fost admisă integral de prima instanță, aceasta obligând ziarul să publice dezmințiri și să plătească compensații pentru prejudiciul moral cauzat. Flux a atacat cu apel soluția instanței de fond, invocând că declarațiile publicate constituiau judecăți de valoare bazate pe un substrat factologic suficient, precum și lipsa de independență și imparțialitate a judecătorului care a examinat cauza. Apelul ziarului a fost însă respins drept neîntemeiat.

Abia în anul 2008, CtEDO a constatat existența unei încălcări a Articolului 10 a CEDO, punctând că ingerința în libertatea de exprimare a ziarului nu respectă criteriul de „necesitate într-o societate democratică”. Înalta Curte a remarcat o serie de particularități suspicioase ale modului de desfășurare a proceselor în instanțele

naționale. Printre acestea se numără: examinarea acțiunii contrar faptului că Victor Stepaniuc nu a plătit taxa de stat; neprezentarea politicianului sau a unui reprezentant în fața instanței de judecată; respingerea neîntemeiată a cererii de amânare a ședinței din partea ziarului Flux; omisiunea instanțelor ierarhic superioare de a se expune asupra pretențiilor ziarului cu privire la pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a judecătorului.

5. Cauza Flux 5 c. Moldovei (cererea nr. [17343/04](#), vezi hotărârea [aici](#))

Cea de-a cincea cauză a ziarului **Flux** a ajuns în fața CtEDO în anul 2004, după ce redacția a pierdut în instanțele naționale procesul inițiat la cererea lui Vasile Solomon, adjunctul Procurorului General, retrogradat la momentul judecării cauzei. Acesta a acționat ziarul în instanța de judecată pentru publicarea unui articol referitor la evoluția unui dosar penal intentat împotriva unei persoane de afaceri, condamnată și ulterior achitată integral. Articolul conținea relatări preluate din scrisorile pe care fiica persoanei condamnate le adresase autorităților: „La 10 iulie 2001, adjunctul Procurorului General, Vasile Solomon (concediat ulterior pentru afaceri dubioase), semnează concluziile de învinuire pe dosarul penal intentat Eugeniei Duca”.

Instanța de fond a admis integral cererea lui Vasile Solomon, constatând că relatările referitoare la concedierea acestuia sunt false și defăimătoare. Ziarul a fost obligat să plătească compensații pentru prejudiciile morale cauzate și să publice o dezmințire. Apelul și recursul din partea redacției au fost respinse drept neîntemeiate.

CtEDO a constatat violarea Articolului 10 al Convenției, notând că ingerința în libertatea de exprimare a ziarului reclamant nu era „necesară într-o societate democratică”. Înalta Curte a constatat existența interesului legitim al publicului de a fi informat cu privire la subiectul abordat în articol. Totodată, CtEDO a notat că informația contestată de Vasile Solomon a fost preluată din scrisoarea deschisă scrisă de fiica pretinsei victime a procedurilor penale abuzive, iar pedepsirea unui jurnalist pentru răspândirea declarațiilor de acest fel ar submina aportul presei la discutarea problemelor de interes public.

6. Cauza Flux 7 c. Moldovei (cererea nr. 25367/05, vezi hotărârea [aici](#))

În anul 2004, Flux a publicat articolul „Încă patru comuniști s-au pricopsit cu case din banii noștri”, în care era relatat despre transformarea unui depozit al Parlamentului în patru apartamente, precum și despre faptul că Victor Stepaniuc, șeful aparatului Parlamentului, s-ar număra printre viitorii proprietari ai imobilelor.

Stepaniuc a înaintat o acțiune împotriva ziarului, solicitând constatarea caracterului fals și defăimător al informației, publicarea dezmințirii și compensații pentru prejudiciul moral cauzat. Instanța de fond a admis integral cererea politicianului. Flux a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe și a solicitat, fără de succes, recuzarea unuia dintre judecătorii responsabili de caz la Curtea de Apel pe motiv că acesta examinase deja cauze inițiate de către politicieni împotriva ziarului și că era în relație de rudenie cu un membru al fracțiunii parlamentare comuniste. În urma examinării apelului, instanța a redus mărimea compensației. În rest, hotărârea primei instanțe a rămas intactă. Recursul din partea Flux a fost și el respins ulterior.

CtEDO a constatat violarea Articolului 10 al Convenției, notând că ingerința în libertatea de exprimare a ziarului reclamant nu era „necesară într-o societate democratică”.

7. Cauza Flux și Samson c. Moldovei (cererea nr. [28700/03](#), vezi hotărârea [aici](#))

În anul 2001, ziarul Flux a publicat articolul „Un fost demnitar își înalță castele” în care se relatează despre faptul că Gheorghe Călugăru, fost ministru al Construcțiilor, ar fi forțat bătrânii care locuiau într-o curte cu Aurelia Samson să-și părăsească casele în schimbul unor sume modeste. Articolul este bazat pe informațiile oferite de Z. Samson, mama Aureliei Samson.

Gheorghe Călugăru a înaintat o acțiune împotriva ziarului, solicitând constatarea caracterului fals și defăimător al informației, publicarea dezmințirii și compensații pentru prejudiciul moral cauzat. Până la pronunțarea hotărârii în prima instanță, ziarul Flux a satisfăcut pretenția fostului ministru privind publicarea scuzelor, fără a recunoaște însă pretențiile acestuia din acțiunea de judecată.

Instanța de fond a admis parțial cererea lui Gheorghe Călugăru, pretenția privind publicarea scuzelor fiind deja satisfăcută. În rest, magistratul a constatat caracterului fals și defăimător al informației și a obligat ziarul Flux să publice dezmințiri și să compenseze prejudiciul moral cauzat. Cererile de apel și de recurs ale ziarului au fost respinse.

CtEDO a constatat violarea Articolului 10 a Convenției, notând că ingerința în libertatea de exprimare a ziarului reclamant nu era „necesară într-o societate democratică”. Curtea a considerat că expresiile folosite de redacție constituie judecăți de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient. CtEDO a reamintit că cerința de a demonstra că judecățile de valoare corespund adevărului este irealizabilă și afectează libertatea de exprimare. Înalta Curte a mai luat în calcul tonul echilibrat al articolului, prezența punctelor de vedere aflate în opoziție și satisfacerea principiilor inerente unui jurnalism responsabil.

8. Cauza Țara și Poiată c. Moldovei (cererea nr. 36305/03, vezi hotărârea [aici](#))

În anul 2002, ziarul Țara a publicat două articole semnate de jurnalistul Petru Poiată. În primul material, autorul a abordat o serie de nereguli în sistemul de transport public din Chișinău. Articolul conținea câteva relatări dintr-o scrisoare semnată de o companie de transport, adresată Președinției, potrivit căreia liderul fracțiunii parlamentare comuniste, Victor Stepaniuc, i-a solicitat ministrului Transporturilor să transmită toate rutele în gestiunea unei companii administrate de nepotul politicianului Stepaniuc. În cel de-al doilea articol publicat, redacția relatează despre lipsa unei reacții din partea Președinției și menționa despre alte scrisori similare pe care le-a recepționat. În textul investigației era scris că „clanul Stepaniuc își întinde tot mai mult tentaculele”.

Victor Stepaniuc a înaintat două acțiuni împotriva ziarului și a jurnalistului, solicitând constatarea caracterului fals și defăimător al informației, publicarea dezmințirii și compensații pentru prejudiciul moral cauzat. Instanța de fond a admis integral cererea politicianului. Apelul și recursul ziarului Țara și a autorului articolului au fost respinse.

CtEDO a constatat violarea Articolului 10 al Convenției. Înalta Curte a examinat limbajul utilizat în textul investigației jurnalistice, statutul de persoană publică a lui Victor Stepaniuc, existența interesului public de a cunoaște informația relatată, precum și faptul că instanțele naționale nu au făcut nicio distincție între relatările cu privire la fapte și judecățile de valoare răspândite. Astfel, CtEDO a notat că nu au existat motive relevante și suficiente pentru a constata că ziarul Țara și jurnalistul Petru Poiată l-au defăimat pe politicianul Victor Stepaniuc.

9. Cauza Timpul Info-Magazin și Anghel c. Moldovei (cererea nr. [42864/05](#), vezi hotărârea [aici](#))

În anul 2004, ziarul Timpul a publicat articolul semnat de jurnalista Alina Anghel, „Luxul în țara sărăciei”, privind automobilele pe care Guvernul le-a achiziționat de la compania Daac-Hermes. În materialul jurnalistic se relatează despre faptul că procurarea automobilelor a avut loc într-un mod lipsit de transparență și cu încălcarea legii. Articolul mai conținea următoarele informații: „Gurile rele și, cu siguranță, prost informate din Chișinău afirmă că în momentul accederii comuniștilor la guvernare, Vladimir Voronin a vrut să «taie» nodul gordian al fondului de investiții Daac-Hermes, înființat în baza bonurilor de investiții, adică să-l ia la bani mărunți. Ca acest lucru să nu se întâmple, se zice că cineva i-a plătit altcuiva 500.000 de dolari. Sunt simple speculații și învinuiri nefondate – nu se știe. Realitatea e că azi, Daac-Hermes și distribuitorul său Skoda sunt bine mersi, prosperă și vând Cancelariei de Stat loturi uriașe de automobile de lux, spre ciuda concurenților.”

La scurt timp, compania Daac-Hermes, dar și fondatoarea acesteia, compania Daac-Prom, au acționat în judecată ziarul Timpul și jurnalista-autoare a articolului. Companiile au solicitat constatarea caracterului fals și defăimător al informației și compensații pentru prejudiciul cauzat în mărime de 500.000 de dolari și 20 de milioane de lei. Totodată, acestea au mai înaintat și o cerere de asigurare a acțiunii, care a fost admisă de instanța de judecată, conturile redacției și echipamentul de la sediul ziarului fiind puse sub sechestru.

Ulterior judecării cauzei în instanța de fond, pretențiile din cererea de chemare în judecată au fost admise parțial. Instanța a constatat caracterul fals și defăimător al informației și a obligat ziarul și jurnalista să publice o dezmințire și să plătească, cu titlu de daune morale, suma de 1,3 milioane de lei. Cererea de apel a ziarului a fost respinsă ulterior de instanța ierarhic superioară. Curtea Supremă de Justiție a admis parțial recursul ziarului, însă s-a rezumat doar la a reduce cuantumul compensației acordate la 130,000 de lei.

Curtea a constatat, în unanimitate, violarea art. 10 CEDO. În lumina bunei-credințe a redacției în reflectarea chestiunilor de interes public, a substratului factologic relevant și a lipsei detaliilor despre contractul de achiziție publică dintre Daac-Hermes și Guvern, care genera suspiciuni legitime cu privire la legalitatea afacerii și datorită neaprecierii acestor elemente de către instanțele de judecată naționale în hotărârile lor, CtEDO a conchis că ingerința în libertatea de exprimare a ziarului nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

10. Cauza RISE Moldova și Iurie Sanduța c. Moldovei (cererea nr. [4358/19](#), vezi hotărârea [aici](#))

Evenimentele din cauza *RISE Moldova și Iurie Sanduța c. Moldovei* își au originea în perioada campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale din anul 2016, atunci când asociația reclamantă publicase articolul „Banii lui Dodon din Bahamas”. Jurnaliștii informau publicul despre resursele financiare care, cu câteva luni înainte de alegeri, ar fi fost transferate cu titlu de împrumut de către o companie off-shore din Bahamas în beneficiul unei firme conduse de un membru al Partidului Socialiștilor.

PSRM a acționat în instanța de judecată atât RISE Moldova, cât și pe autorul investigației jurnalistice, Iurie Sanduța, solicitând dezmințirea informației, compensarea prejudiciului moral, precum și publicarea dezmințirilor și scuzelor. Partidul reclamant a susținut că informația privind „finanțarea ilegală din străinătate a PSRM și a campaniei electorale a lui Igor Dodon” este falsă. PSRM și-a motivat pretențiile prin prisma faptului că nicio structură a statului nu a constatat „existența unor aparențe de ilegalitate în acțiunile descrise” în investigația jurnalistică și nici nu a stabilit legături economice dintre PSRM și compania din Republica Moldova.

Instanța de fond a admis parțial cererea de chemare în judecată a Partidului Socialiștilor, obligând RISE Moldova să plătească reclamantului 200 de lei (taxa de stat) și să publice o dezmințire a unor relatări pe care nu le-a răspândit: „Recunoaștem că afirmațiile și/sau informațiile despre PSRM privind finanțarea acestuia din fonduri externe, precum și privind finanțarea de către PSRM a campaniei electorale a candidatului electoral Igor Dodon din fonduri externe sunt lipsite de substrat factologic și nu corespund realității”. Apelul și recursul din partea RISE Moldova au fost respinse.

După comunicarea de către CtEDO a cererii reclamantilor, Agentul guvernamental a înaintat o cerere de revizuire la Curtea de Apel Chișinău. Instanța de apel a admis cererea de revizuire și a casat hotărârile judecătorești în privința reclamantilor, însă a refuzat expres să recunoască violarea Articolul 10 al CEDO.

CtEDO a notat că o decizie sau o măsură favorabilă unui reclamant nu este, în principiu, suficientă pentru a-i anula calitatea de victimă, cu excepția cazului în care autoritățile naționale au recunoscut, în mod explicit sau în substanță, și au oferit o despăgubire adecvată pentru încălcarea Convenției.

De asemenea, CtEDO a reținut că, deși Curtea de Apel Chișinău a refuzat recunoașterea expresă a încălcării Articolului 10 din CEDO, aceasta a acceptat argumentul Guvernului că rezultatul procedurilor de revizuire și procedurile redeschise cu privire la fondul cauzei au constituit, în esență, o recunoaștere a încălcării Articolului 10 din Convenție. Prin urmare, CtEDO a considerat că nu este necesar să reexamineze fondul cererii, concluzionând că a avut loc încălcarea Articolului 10 din Convenție. Curtea a acordat reclamantilor 2.300 de euro pentru prejudiciul moral și 1.500 de euro pentru costuri și cheltuieli.